

Antoni Roca

Porter al portal

*"La cançó de la taverna
és ben fàcil de cantar;
tots són homes, no hi ha
dones que els hi fa
vergonya entrar.
Tots són homes, no hi
dones que els
hi fa vergonya entrar..."*

**Una de les cançons d'aquelles
cançons escrita, lletra i música,
per Miquel Porter-Moix**

Porter sí, i perdonau la mala gràcia d'aquest acudit, però porter al Portal de l'Àngel, gairebé al cap i casal de la ciutat de Barcelona, al seu cor neuràlgic i vital, per on tothom passava (i passa encara) entre l'aldarull i la rauxa d'un centre urbà sempre pletòric, sempre nerviós i crispat com qualsevol ciutat d'aquest món terrenal. Per aquells indrets d'encant i poesia molt a la vora de ja desaparegut Cine Paris, on, per cert, vaig veure per primera vegada, *El último tango en París*, al centre vital del Portal de l'Àngel hi havia (ara ja no ho sé, fa molts anys que no la visito i ho lamento força), la vella, antiga, tradicional llibreria de la família Porter-Moix. Un atapeït lloc de llibres de tota mena on s'hi destil·lava l'encant possible, i tal vegada l'impossible, el ressò de les tradicionals llibreries de tota la vida quan les llibreries eren regentades per la clàssica figura imprescindible, tot un personatge a evocar i recordar, del llibreter que no només es limitava a despatxar llibres al llarg de vuit hores diàries. Aquell home o dona, culte, preparat, rigorós, amb criteris i aguda sensibilitat en qualsevol

moment et feia de guia, orientava el client, li donava suport i ajuda de tota mena per poder esbrinar i donar llum a dubtes vacil·lacions de vegades normals i lògiques a l'hora d'adquirir un llibre.

Sota aquest clima, que a les primeres visites em recordava pel·lícules de terror o d'intriga, vaig conèixer, vaig veure per primera vegada a la meua vida Miquel Porter Moix, ara tan recordat i evocat per excel·lents cinèfils de fèrtil memòria, que saben encara qui és qui fou, i probablement, qui serà, personatge notable al món del cinema a casa nostra. I un d'aquest homes sense el més petita dubte és l'amic Porter Moix, desaparegut un 17 de novembre de l'any passat i quan un servidor era de viatge per terres de Síria i Jordània. Al tornar del viatge (viatge que fou apassionador i vital, serè també) i prendre contacte amb la realitat quotidiana i mentre fullejava diaris endarrerits em trobo i per sorpresa amb la notícia de la seva mort. Una mort sobtada, com totes les morts, que fou capaç de dur el meu pensament, vet aquí quines coses de vegades passen, a una nit a Barcelona, l'any 1961?, 1962?... a l'estació de Gràcia, on circulava amunt i avall l'anomenat llavors tren de Sarrià. Asseguts a una banqueta freda i sòrdida, una família feliç que entre bromes i més bromes cantaven velles cançons tradicionals catalanes. I el portaveu d'aquell improvisat recital cançoner no era altre que Miquel Porter Moix. Tal vegada aquella gent (era bona gent, no ho dubteu) tornava d'una festa, d'una trobada commemorativa, onomàstica...com és comprensible ho ignorava. Però la cosa, la seqüència tenia la seva gràcia personal i comunicativa. D'altra banda que l'home tingués desitjos de cantar tampoc era una sorpresa excessiva, al cap i a la fi, Porter Moix amb

la noble companyia i iniciativa de dos notables, prestigiosos ciutadans, Josep Maria Espinàs i Delfi Abella, crearen un moviment ciutadà, cívica, musical, reivindicatiu i altres coses encara mes, coneguts com Els setze jutges i la seva conseqüència i derivació, la coneguda com la nova cançó amb la Guillermina, el Pi de la Serra, el noi del Poble Sec, el Xavier Elies, la Reimei Margait. O la Maria del Mar Bonet, el seu germà i tants i tants d'un fragment de la nostra història fins arribar a Lluís Llach que, crec, tancava la sèrie. Moments importants a la dècada dels seixanta amb tot aquell reguitzell de cançons variades i algunes agosarades que ara, inevitablement, puc tornar a recordar, a fer-les vives i presents a la mort del nostre personatge d'avui no només, com es pot veure, decantat per el món del cinema, sinó també per mons i vivències no lligades al setè art que ell d'una forma suggerent, pedagògica, exemplar va emprar quan d'arribar a la gent es tractava.

Però també convendria recordar al Miquel Porter Moix no en exclusiva com historiador de cinema, escriptor notable o catedràtic de les arts audiovisuals que donà fe i testimoni al llarg temps dedicat a la docència, a fer despertar vocacions cinèfiles als joves de l'època, també seria necessari esmentar-lo com a crític cinematogràfic a les pàgines de la mítica revista *Destino*. D'aquelles pàgines, i tant greu em sap no conservar cap exemplar a la meua biblioteca, en vaig aprendre molt del llenguatge cinematogràfic. Les seves crítiques, els seus escrits formaren part inevitable d'una formació que em permeteren conèixer, estimar els clàssic del cinema mut del qual ell era tot un expert, Papst, Murnau, Griffith, Chaplin, els expressionistes alemanys, els clàssics soviètics, els pioners de Hollywood i aquells inoblidables *westerns*, les primeres pel·lícules de John Ford, l'escola dels centre-europeus... Acadèmic i cineclubista en uns anys en què els cineclubs, els cinefòrums proliferaren al territori de Catalunya com bolets, com esclat-sangs en arribar per tot arreu la tardor, la feina didàctica de Porter Moix és extensa i de llarga durada. Pertany a una generació que en la pràctica va néixer amb el cine i a ell dedicaren la seva vida. Al cine i, cal no oblidar-ho, als llibres. Porter al Portal. ■

Porter a l'Auditorium amb
Fernando Rey a l'estrena de *Bearn*.